

Overeenkomst tussen de Benelux-Staten en Belize inzake de vrijstelling van de visumplicht voor houders van geldige diplomatieke paspoorten; Brussel, 6 mei 2025 (Trb. 2025, 43)

TOELICHTENDE NOTA

I. Algemeen

De op 6 mei 2025 tot stand gekomen overeenkomst tussen de Benelux-Staten en Belize inzake de vrijstelling van de visumplicht voor houders van geldige diplomatieke paspoorten, (hierna te noemen: het Verdrag) heeft als doel om houders van diplomatieke paspoorten van Belize en de Benelux-Staten visumvrij toegang te geven tot elkaars grondgebied voor een verblijf van ten hoogste 90 dagen in een periode van 180 dagen.

Het visumbeleid betreft een gedeelde bevoegdheid van de Europese Unie (EU) en de EU-lidstaten op grond van artikel 4, eerste en tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De gedeelde bevoegdheid betekent op grond van artikel 2, tweede lid, VWEU dat de Unie en de lidstaten wetgevend kunnen optreden en juridisch bindende handelingen kunnen vaststellen. De lidstaten oefenen hun bevoegdheid uit voor zover de Unie haar bevoegdheid niet heeft uitgeoefend. Voor wat betreft het visumbeleid voeren de Benelux-Staten deze bevoegdheid tezamen uit op grond van de op 11 april 1960 te Brussel tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied (Trb. 1960, 40).

Welke nationaliteiten een visum nodig hebben om het Schengengebied in te reizen en welke niet, is geregeld in Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld (PbEU 2018, L 303). Op basis van artikel 6, eerste lid, aanhef en onder a, van deze verordening, kunnen de EU-lidstaten hier zelfstandig van afwijken ten aanzien van houders van diplomatieke paspoorten, dienstpaspooten en andere officiële paspoorten.

Als de Europese Commissie van de Europese Raad een mandaat krijgt om met een derde staat te onderhandelen over het vrijstellen van de visumplicht (inclusief houders van diplomatieke of dienstpaspooten), moeten de Benelux-Staten hun eigen initiatieven die onder artikel 6, eerste lid, aanhef en onder a vallen beëindigen.

Als van een visumvrij land door de EU de diplomatieke en dienstpaspooten tijdelijk visumplichtig worden gemaakt (o.g.v. het opschortingsmechanisme zoals uiteengezet van artikelen 8 tot en met 8f in Verordening (EU) 2018/1806), dan zijn lidstaten met een bilateraal verdrag verplicht deze (tijdelijk) op te schorten. Dit geldt in ieder geval voor Europees Nederland, omdat het Unierecht in zijn geheel van toepassing is op dat deel van het Koninkrijk. In de praktijk gaan de andere landen van het Koninkrijk veelal mee met het verdragsbeleid van Europees Nederland om een uniform visumbeleid te waarborgen.

De Benelux-Staten bepalen in overleg met elkaar met welke landen onderhandelingen worden gestart en welke van de Benelux-Staten daarin het voortouw neemt. De in het Verdrag opgenomen

uitzondering op de visumplicht voor houders van diplomatieke paspoorten wordt binnen vijf werkdagen nadat deze uitzonderingsmaatregelen in werking zijn getreden medegedeeld aan de Europese Commissie op grond van artikel 12 van de Verordening. De onderhandelingen met Belize over het Verdrag zijn namens de Benelux gevoerd door België. Deze onderhandelingen verliepen gelijktijdig met onderhandelingen over de Overeenkomst tussen de Benelux-Staten en Belize inzake de terug- en overname van personen die onregelmatig op het grondgebied verblijven (Trb. 2025, 44). Belize heeft het specimen van het biometrische diplomatieke paspoort aan de Benelux-landen verstrekt. De technische analyse van het document was positief.

Het aantal in omloop zijnde Belizaanse diplomatieke paspoorten is acceptabel te noemen, te weten 208 in september 2023. Belize voldoet hiermee aan de relevante criteria voor verdragen ter vrijstelling van de visumplicht voor houders van een diplomatiek paspoort. Belize heeft in de loop van de onderhandelingen haar afgiftebeleid gedeeld per nota. Het afgiftebeleid is duidelijk en de kaders zijn acceptabel.

II. Een ieder verbindende verdragsbepalingen

Naar het oordeel van de regering bevat dit Verdrag geen een ieder verbindende bepalingen in de zin van de artikelen 93 en 94 van de Grondwet, die aan een rechtssubject rechtstreeks rechten toekennen of plichten opleggen. Diplomatieke paspoorten worden immers door staten uitgegeven aan overheidsfunctionarissen. De vrijstelling is daarmee bedoeld om de internationale betrekkingen te ondersteunen en om de houders van diplomatieke paspoorten bij de uitoefening van de functie in de andere staat te faciliteren door visumvrijstelling. De bepalingen van het Verdrag zijn dan ook duidelijk bestemd om alleen de overheid te binden in haar betrekking tot de andere verdragspartij.

III. Koninkrijkspositie

De regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten wensen de medegelding van dit Verdrag. Op grond van artikel 14 kan het Verdrag worden uitgebreid tot Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland. De goedkeuring van het Verdrag wordt derhalve voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

IV. Artikelsgewijze toelichting

Hieronder worden de artikelen uit het Verdrag toegelicht.

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Artikel 1 definieert de begrippen 'Benelux-Staten' evenals 'Benelux-gebied': waarbij wordt aangegeven dat het gaat om het gezamenlijke grondgebied in Europa. Op basis van artikel 14 kan de werking van het Verdrag worden uitgebreid tot het Caribische deel van Nederland en tot de andere landen van het Koninkrijk (zie ook hieronder bij artikel 14).

Artikel 2: Bevoegde autoriteiten

Dit artikel wijst de bevoegde autoriteiten aan, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Voor het Koninkrijk der Nederlanden is dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Artikel 3: Vrijstelling van de visumplicht

Belizaanse diplomatieke paspoorthouders hebben zonder visum toegang tot de Benelux-Staten en mogen daar maximaal 90 dagen gedurende een periode van 180 dagen verblijven. De periode van maximaal 90 dagen uit 180 dagen is conform relevante EU-verordeningen, waaronder Verordening (EU) 2016/399 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende een Uniecode voor de overschrijding van de grenzen door personen (Schengengrenscore) en Verordening (EG) Nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode.

Anderzijds hebben houders van diplomatieke paspoorten van de Benelux-Staten visumvrij toegang tot Belize en mogen zij daar maximaal 90 dagen verblijven.

Artikel 4: Geaccrediteerde vertegenwoordigers

In geval een houder van een diplomatiek paspoort wordt geplaatst op een ambassade of consulaat of bij een internationale organisatie op het grondgebied van de andere partij, zal deze schriftelijk worden aangemeld. Partijen verbinden zich om de bij accreditatie geldende regelingen te respecteren.

Artikel 5: Weigering van toegang

Een verdragspartij kan de toegang weigeren aan een houder van een diplomatiek paspoort van de andere partij als deze als ongewenste vreemdeling wordt beschouwd of als de aanwezigheid van de desbetreffende persoon wordt beschouwd als een bedreiging voor de openbare orde of nationale veiligheid.

Artikel 6: Recht van de Europese Unie en nationaal recht

Voor zover het niet in het Verdrag is geregeld, blijven alle nationale wetten en regelingen alsmede EU-verordeningen gelden die betrekking hebben op toegang, verblijfsduur, verblijf, uitzetting en tewerkstelling.

Artikel 7: Terugname

In dit artikel wordt de medewerking verzekerd van de respectievelijke autoriteiten voor de terugkeer van onderdanen in het bezit van een diplomatiek paspoort die op elkaars grondgebied verblijven.

Artikel 8: Documentatie

Indien een van de partijen nieuwe of gewijzigde diplomatieke paspoorten in omloop brengt, zal deze de andere partijen tijdig – in beginsel minimaal 30 dagen tevoren – specimina hiervan sturen, evenals de bijbehorende technische specificaties.

In geval van verlies of diefstal van een diplomatiek paspoort zal dit kenbaar gemaakt worden bij de autoriteiten van de ontvangende staat.

Artikelen 9 tot en met 14

De artikelen 9 tot en met 14 bevatten bepalingen over het oplossen van geschillen, de depositaris, de procedure voor wijziging van het Verdrag, inwerkingtreding, opzegging, schorsing en de

territoriale toepassing. Op grond van artikel 14 zal de depositaris in kennis worden gesteld van de uitbreiding van het Verdrag tot Caribisch Nederland en Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

De Minister van Buitenlandse Zaken,